

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 12696/2024
19.06.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, оба из ..., чији је заједнички пуномоћник Миленко Малешевић, адвокат из ... и ВВ из ..., као правних следбеника пок. ГГ, бив. из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво Београд, ради утврђења и чинидбе, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против решења Апелационог суда у Београду Гж 5418/23 од 25.01.2024. године, у седници одржаној 19.06.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужилаца изјављена против решења Апелационог суда у Београду Гж 5418/23 од 25.01.2024. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 6876/2022 од 08.02.2023. године, ставом првим изреке, дозвољено је преиначење тужбе као из поднеска тужиље од 13.05.2020. године. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужилаца, па је тужена обавезана да им исплати износ од 158.937 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате, са законском затезном каматом на годишњем нивоу, у висини референтне каматне стопе Европске централне банке увећане за осам процентних поена, почев од 01.05.2019. године до исплате. Ставом трећим изреке, тужена је обавезана да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у износу од 574.250,00 динара.

Апелациони суд у Београду је, решењем Гж 5418/23 од 25.01.2024. године, ставом првим изреке, укинуо пресуду Првог основног суда у Београду П 6876/2022 од 08.02.2023. године. Ставом другим изреке, обустављен је парнични поступак у овој правној ствари који се односи на захтев да се утврди да је основано потраживање тужилаца, као правних следбеника пок. ГГ, бив. из ..., према туженој у износу од 159.937,51 евро, са уговореном каматом у износу од 12,5%, почев од 01.05.2019. године и да суд обавезе тужену да им исплати износ од 158.937,51 евро, са уговореном каматом од 12,5% почев од 01.05.2019. године до исплате. Ставом трећим изреке, одлучено је да свака парнична странка сноси своје трошкове.

Против правноснажног решења другостепеног суда, тужиоци су изјавили благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану одлуку, применом одредбе члана 408, у вези члана 420. став 6. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11 ... 18/20) и одредбе члана 92. Закона о уређењу судова ("Службени гласник РС", бр. 10/23), па је утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Наводима ревизије тужилаца којима указују да је другостепено решење нејасно и неразумљиво, те да се не може да испита, указује се на битну повреду из одредбе члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку. Међутим, та битна повреда није разлог због ког ревизија може да се изјави на основу одредбе члана 407. став 1. тачка 2. истог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању, правни претходник тужилаца, покојна ГГ, је са Привредном банком Сарајево, Основном банком Београд, закључила уговор о орочавању девизних средстава, са уговореном каматом од 12,5% на годишњем нивоу и отказним роком од 36 месеци, на основу девизне штедне књижице бр. ..., отворене на њено име 15.01.1986. године. Почетни улог је био 13.000 француских франака, а камата је редовно уписивана. Према потврди о конверзији штедне у обвезнице Републике и њиховој регистрацији на рачуну хартије од вредности у складу са Законом о регулисању јавног дуга СР Југославија по основу девизне штедне грађана, стање штедне правне претходнице тужилаца на дан емисије-конверзије је 8.668 евра, који износ јој је и исплаћен 04.11.2014. године. Према решењу Народне банке Србије од 26.10.2013. године, одузета је дозвола за рад "Привредној банци Београд" а.д. Београд, издата решењем Народне банке Југославије О бр. 219 од 13.12.1989. године, којим решењем је именована Агенција за осигурање депозита, као администратор и констатовано да се даном доношења истог блокирају сви рачуни те банке и забрањује располагање њеном имовином до уписа Агенције за осигурање депозита, као администратора, у Регистар привредних субјеката. Према Уговору о преносу обавеза по основу обвезница девизне штедне бр. .. од 25.10.2013. године, који су закључиле "Привредна банка Београд" а.д. Београд и "Чачанска банка" а.д. Чачак, констатовано је да је предмет тог уговора пренос преосталих обавеза по основу обвезница о девизној штедњи које су евидентирани у ванбилансу "Привредне банке Београд" а.д. у износу од 3.249.532 евра, а који је потврђен од стране Народне банке Србије за "Чачанску банку" а.д. Чачак, која ће сервисирати све обавезе због престанка рада "Привредне банке Београд" а.д. Београд, те да "Чачанска банка" а.д. Чачак преузима обавезу да, након усаглашавања стања са "Привредном банком Београд" а.д. Београд, за сваког појединачног штедишу исплати износ обвезница старе девизне штедне који, у укупном износу, неће прећи наведени износ преузетих обавеза, све у складу са Законом о регулисању јавног дуга СРЈ, по основу девизне штедне грађана ("Службени лист СРЈ", бр. 36/2002) и Одлуком о ближим условима и начину вршења конверзије штедних улога грађана у обвезнице Републике Србије и Републике Црне Горе ("Службени лист СРЈ", бр. 44/2002). У предмету вођеним пред првостепеним судом под бр. П 26348/12, такође по тужби сада пок. ГГ против тужене "Привредне банке" д.д. Београд, ради дуга по основу неправилно обрачунате камате, сходно уговору о орочавању девизних

средстава од 15.01.1986. године, следи да је банка обрачун и припис камате вршила у складу са чланом 75. старог Закона о девизном пословању и чланом 82. Закона о девизном пословању из 1995.године, те у складу са тачком 1. Одлуке о методологији Народне банке Србије о утврђивању каматних стопа за депоновану девизну штедњу, с тим што је банка указала да је тужбу требало усмерити према држави СРЈ или према НБЈ, позивајући се на одредбе претходног и тада важећег Закона о девизном пословању ("Службени лист СРЈ", бр. 12/95) и члана 51. Закона о Народној банци Југославије, јер је банка била у обавези да све девизе које прикупи по основу штедње грађана и грађанско-правних лица преда Народној банци Југославије, а да за девизну штедњу положену пре ступања на снагу новог Закона, јемчи држава. Вештачењем од стране судског вештака економско-финансијске струке утврђено је да је на дан 01.05.2019. године укупан штедни улог по девизној штедној књижици ГГ износио 158.937,51 евро.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужилаца усвојио имајући у виду неспорну чињеницу да је њихова правна претходница закључила са Привредном банком а.д. Београд, Уговор о орочавању девизних средстава од 15.01.1986. године, на рок од 36 месеци са девизном каматом од 12,5% на годишњем нивоу, те да никад није дошло до раскида тог уговора нити до анексирања истог, па је умањењем каматне стопе, без сагласности правног претходника тужилаца, она оштећена, а сада тужиоци, као њени правни следбеници, у висини утврђеној налазом и мишљењем судског вештака економско-финансијске струке.

Другостепени суд је побиганим решењем, укинуо првостепену пресуду и обуставио парнични поступак у овој правној ствари, применом одредбе члана 36. Закона о регулисању јавног дуга Савезне Републике Југославије по основу девизне штедње грађана ("Службени лист СРЈ", бр. 36/2002 и "Службени гласник РС", бр. 80/2004 ...108/2016), којим је прописано да се даном ступања на снагу тог Закона обустављају судски поступци за наплату девизне штедње обухваћени тим Законом, укључујући и извршне поступке.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је правилно применио материјално право.

За девизну штедњу грађана, на основу одредбе члана 14.став 3. Закона о девизном пословању ("Службени лист СФРЈ", бр. 66/85 ...96/91 и "Службени лист СФРЈ", бр. 27/92 ... 79/94), јемчила је Федерација (СФРЈ), а ту гаранцију је, доношењем Закона о измирењу обавеза по основу девизне штедње грађана ("Службени лист СРЈ", бр. 59/98 ... 53/21), који је ступио на снагу 12.12.1998. године, преузела Савезна Република Југославија. На основу одредбе члана 4. тог Закона, штедња је претворена у орочени депозит код овлашћених банака, па је постала јавни дуг Савезне Републике Југославије, за коју су издате обвезнице које гласе на ДЕМ. Наведеним Законом утврђена је висина јавног дуга, који обухвата девизну штедњу грађана положену код овлашћених банака са стањем на дан 31.12.1997. године, укључујући и обрачунату камату до тог дана, као и камату у висини од 2% годишње, обрачунату за период од 01.01.1998. године до 31.12.2011. године.

Доношењем Закона о регулисању јавног дуга Савезне Републике Југославије по основу девизне штедње грађана ("Службени лист СРЈ", бр. 36/2002 и "Службени

гласник РС", бр. 80/2004 ... 108/2016), престала је примена Закона о измирењу обавезе по основу девизне штедње грађана и уређени су услови и начин регулисања обавеза по основу девизне штедње грађана из члана 2. Закона о измирењу обавеза по основу девизне штедње грађана, која је, у складу са чланом 4. Закона претворена у орочени депозит код овлашћених банака и постала јавни дуг СРЈ. На основу одредбе члана 36. важећег Закона о регулисању јавног дуга СРЈ по основу девизне штедње грађана, прописано је да се даном ступања на снагу тог Закона обустављају судски поступци за наплату девизне штедње обухваћени тим Законом, укључујући и извршне поступке.

Правилном применом одредбе члана 36. Закона о регулисању јавног дуга СРЈ, другостепени суд је парнични поступак у овој правној ствари обуставио, па тужиоци неосновано у ревизији указују на погрешну примену материјалног права.

Ревизијски наводи тужилаца да држава није могла да мења уговор доношењем закона и да по том основу исплаћује нижу каматну стопу на орочена девизна средства од уговорене, су неосновани. Устав Републике Србије, у члану 97. став 1. тачка 2., прописује да је у надлежности Републике Србије, између осталог, остваривање и заштита слобода и права грађана, уставност и законитост, поступак пред судовима и другим државним органима, одговорност и санкције за повреду слободe и права грађана утврђених Уставом и за повреду закона, других прописа и општих аката, амнестије и помиловања за кривична дела. У члану 99. став 1. тачка 7. Устав прописује да је у надлежности Народне скупштине да доноси законе и друге опште акте из надлежности Републике Србије. На основу одредбе члана 145. став 2. Устава Републике Србије, судске одлуке се заснивају на Уставу, закону, потврђеном међународном уговору и пропису донетом на основу закона. Према одредби члана 167. Устава Републике Србије, прописана је надлежност Уставног суда, који под тачком 1.те одредбе Устава одлучује о сагласности закона и других општих аката са Уставом, опште прихваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима.

Дакле, како само Уставни суд може да одлучује о уставности и законитости општих аката и пошто одредбе закона на којима је засновано побијано решење нису оглашене неуставним, следи да је другостепени суд правилно применио материјално право.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка, имајући у виду његов исход.

На основу одредбе члана 414. став 1., у вези члана 420. став 6. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**